

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
BẮC NINH

(Đề kiểm tra có 02 trang)

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KÌ 1
NĂM HỌC 2024 - 2025

Môn: NGỮ VĂN - Lớp 11

Thời gian làm bài: **90 phút** (không kể thời gian phát đề)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

Cha tôi thế hệ 5X, chớm già. Sinh năm Canh Dần, theo tuổi bà mẹ, tính đến nay cha vừa tròn năm mươi chín tuổi. Hơn nửa thế kỷ có mặt trên đời thì bốn mươi năm cha mặc áo nhà binh, cầm súng và xa nhà. Cha tôi lấy vợ muộn và lại muộn đường con cái bởi đi chinh chiến hết miền Nam rồi sang Campuchia đến năm 1989 mới về nước, sau ở lì Tây Nguyên thỉnh thoảng mới về nhà...[...] Cha trở về, cha mang theo nguyên hình vị đại tá tại ngũ. Sáng mới năm giờ, cha đã gọi tôi dậy lên sân thượng tập thể dục. Cha hô một hai, một hai, con cũng hô một hai ... một hai ... đến mức sáng bánh bà hàng phố ngó đầu sang bảo: “Nhà mày đang huấn luyện tân binh à?”. Mẹ tôi không giận cứ cười ngặt nghẽo.

Cha tôi đọc báo nghe đài, xem ti vi. Ông càng lo cho tôi, đưa con trai đọc nhất. Nó mà dấy vào nghiện hút thì không những đời nó tàn mà cả nhà khổ, ông sẽ mất con. Lúc nào, cha tôi cũng cảm thấy bất ổn. Đi ra đường thì sợ tai nạn giao thông, về nhà thì chỉ sợ con hư hỏng, sợ vợ làm ăn đổ bể ... Suốt cả đời, cha tôi quen rèn luyện người khác, quen chăm lo người khác nên nó ngấm vào máu, thành thuộc tính cố hữu rồi.

Tối, cha bắt cả nhà đi ngủ sớm. Riêng điểm này thì tôi khó chịu lắm, cứ mặt nặng mày nhẹ với cha. Bấy lâu nay quen sống tự do, tôi học hành ầm ờ rồi lướt web, chơi game, hoặc chat với mấy đứa “chip con” cùng lớp đến một, hai giờ sáng. Một tuần, mẹ tôi sáu ngày đến vũ trường nhảy nhót, hoặc đi uống cà phê đến khuya mới về. Chị Mai mãi xem phim Hàn Quốc liên miên. Cái thứ phim toàn khóc lóc, thất tình, ung thư, hoặc bệnh máu trắng rồi ân hận, sám hối... có gì đáng đồng tiền bát gạo mà lấy mất thời gian của chị tôi đến thế? Cha về. Cha thiết quân luật. Đừng hòng ai thức khuya quá mười một giờ đêm. Cha bảo: “Cứ như đơn vị bố thì chín giờ rưỡi là kèn báo ngủ đã tèn teng... tèn teng... Anh nào có muốn đọc nốt bài báo cũng không được vì trực ban... tắt điện”. Chị Mai tôi than thở: “Cứ thế này thì tao đến phải lấy chồng mất thôi, chạy trốn vào nhà bà mẹ chồng có khi còn tự do hơn”.

Tuy có ca thán về cha, nhưng chị Mai thương cha vô cùng. Cái dạo chị mới năm sáu tuổi, cha về phép. Một cái khung xe đạp, một con búp bê tóc vàng, vài mảnh vải cho vợ con; vậy mà cả nhà vẫn đầm ấm, hạnh phúc, vui vẻ. Cha rất quý con gái. Ngày ấy, gia đình tôi chưa chuyển lên Hà Nội ở. Chiều chiều, cha tôi dẫn con gái đi dọc triền đê nhìn đồng quê sông nước. Hình ảnh cha vận sắc phục nhà binh, đeo quân hàm đỏ chói, bàn tay to dầy thô dắt đưa con gái nhỏ bé lịch chích đi tha thẩn, nhàn hạ, thanh bình trên triền đê đầy hoa cỏ may cứ đi theo chị tôi suốt tuổi thơ đến bây giờ. Nhưng, ám ảnh, sợ hãi nhất là khi cha khoác ba lô trả phép. Ngày ấy, bên chiến trường Campuchia đánh bọn Pôn Pốt vẫn đang ác liệt. Cha phải đi, bên ấy có nhiều việc đang chờ. Con gái và cha vừa ầm hơi, quen nhau thì cha đã ra đi. Cha không muốn mẹ đưa ra tận ga tàu, cha sợ những giọt nước mắt sụt sùi. Mẹ và chị tôi tiễn chân cha ra đầu làng. Cha âu yếm nhìn vợ, rồi ôm hôn con gái, cha bảo mẹ tôi: “Em và con về đi”. Cha thả con gái xuống và quay lưng rảo bước, những bước chân dài đạp trên đá mặt rào rào, vội vã, thỉnh thoảng quay lại vẫy vẫy tay. Bỗng chị tôi khóc thét lên và cùn cụt chạy theo cha. Cha tôi quay lại ôm choàng lấy con gái. Nước mắt chị tôi nhoen nhoét vào gương mặt dãi dầu từng trải của cha. Mẹ tôi bảo: “Hay anh ở lại, mai hãy đi”. Cha tôi bảo: “Em đừng buồn. Anh mà ở lại thì anh không đi được nữa. Thôi nào con, cho bố đi nào”. Cha chuyển tay trao con gái cho vợ rồi quay gót. Lần này, bước chân ông quả quyết, thật nhanh, không ngoái đầu nhìn lại. Mẹ và chị tôi thắm thùi khóc nhìn bóng cha tôi cứ xa dần, mờ dần.

Hầu như tôi không có kỷ niệm ấu thơ với cha. Cha nhẹ nhàng với con gái bao nhiêu thì nghiêm khắc với con trai bấy nhiêu. Hễ lần nào tôi đi học luyện thi về là cha hỏi han từng li từng tí: “Hôm nay con học môn gì? Con có tiếp thu được không?...”. Tất nhiên, tôi khó chịu ra mặt, trả lời qua loa đôi chút. Lúc cha chưa về, mẹ chẳng bao giờ xét nét tôi như thế. [...]

(Trích *Cha Tôi* - Suong Nguyệt Minh, Tập truyện ngắn *Dị hương*, NXB Hội Nhà văn, 2009, tr. 163 - 171)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định ngôi kể của đoạn trích.

Câu 2. Theo văn bản, trước khi cha về, buổi tối cuộc sống gia đình nhân vật tôi thường diễn ra như thế nào?

Câu 3. Qua chi tiết: *Cha tôi bảo: “Em đừng buồn. Anh mà ở lại thì anh không đi được nữa. Thôi nào con, cho bố đi nào”*, em hiểu gì thêm về người cha trong câu chuyện?

Câu 4. Nêu tác dụng của biện pháp tu từ liệt kê được sử dụng trong đoạn: *Lúc nào, cha tôi cũng cảm thấy bất ổn. Đi ra đường thì sợ tai nạn giao thông, về nhà thì chỉ sợ con hư hỏng, sợ vợ làm ăn đổ bể ... Suốt cả đời, cha tôi quen rèn luyện người khác, quen chăm lo người khác nên nó ngấm vào máu, thành thuộc tính cố hữu rồi.*

Câu 5. Qua lời kể của nhân vật tôi về cách giáo dục của người cha - một người quân nhân, với những đứa con; em có đồng tình với cách giáo dục đó trong cuộc hành trình phát triển và trưởng thành của mỗi người hay không?

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 150 chữ) phân tích nhân vật người cha qua cảm nhận của nhân vật tôi trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2. (4,0 điểm)

Theodor Mommsen cho rằng “*Không có đam mê, không có thiên tài*”.

Hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) bàn về đam mê của con người trong cuộc sống.

----- **Hết** -----

HƯỚNG DẪN CHẤM
KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I
NĂM HỌC 2024 - 2025
Môn: Ngữ văn - Lớp 11

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4,0
	1	Ngôi kể của đoạn trích: Ngôi thứ nhất. Hướng dẫn chấm: <i>HS trả lời đúng nội dung đạt: 0,5 điểm.</i>	0,5
	2	Theo văn bản, trước khi cha về, buổi tối cuộc sống gia đình nhân vật tôi thường diễn ra: tôi học hành âm ỉ ở rồi lướt web, chơi game, hoặc chat với mấy đứa “chip con” cùng lớp đến một, hai giờ sáng; mẹ tôi sáu ngày đến vũ trường nhảy nhót, hoặc đi uống cà phê đến khuya mới về; Chị Mai mãi xem phim Hàn Quốc liên miên. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời đúng nội dung đạt 0,5 điểm. - HS trích nguyên văn đạt điểm tối đa.	0,5
	3	Qua chi tiết trên, em hiểu rõ hơn về người cha trong câu chuyện: là một người lính có trách nhiệm, luôn đặt nhiệm vụ lên hàng đầu, sẵn sàng hi sinh hạnh phúc cá nhân vì đất nước. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời đúng nội dung đạt 1,0 điểm. - HS có cách diễn đạt tương đương vẫn đạt điểm tối đa.	1,0
	4	- Biện pháp tu từ liệt kê: sợ tai nạn giao thông, sợ con hư hỏng, sợ vợ làm ăn đổ bể ... - Tác dụng: nhấn mạnh những lo lắng, bất an trong lòng người cha sau khi tại ngũ; thể hiện tình yêu thương của nhân vật dành cho gia đình; câu văn thêm sinh động, hấp dẫn. Hướng dẫn chấm: - HS trả lời đúng nội dung đạt 1,0 điểm. - HS trả lời đúng mỗi tác dụng đạt 0,25 điểm. - HS có cách diễn đạt tương đương vẫn đạt điểm tối đa.	1,0
	5	- Học sinh đưa ra quan điểm cá nhân: đồng tình, không đồng tình hoặc kết hợp cả hai quan điểm trên, lí giải phù hợp, thuyết phục. - Có thể theo một trong các gợi ý sau: + Đồng tình: cách giáo dục nghiêm khắc, kỉ luật của một quân nhân trong môi trường Quân đội, giúp người con mạnh mẽ, có ý chí nghị lực, tự lập. + Không đồng tình: cách giáo dục của người cha quá cứng rắn, thiếu tình cảm, dẫn đến khoảng cách cha - con. Hướng dẫn chấm: - HS nêu được quan điểm cá nhân đạt 0,5 điểm. - HS lí giải phù hợp đạt 0,5 điểm.	1,0
II		VIẾT	6,0

Câu 1	Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 150 chữ) phân tích nhân vật người cha qua cảm nhận của nhân vật <i>tôi</i> trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.	2,0
	<i>a. Xác định được yêu cầu về hình thức, dung lượng của đoạn văn</i> Bảo đảm đúng yêu cầu về hình thức và dung lượng (khoảng 150 chữ) của đoạn văn. Học sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, phối hợp, móc xích hoặc song hành.	0,25
	<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> Nhân vật người cha qua cảm nhận của nhân vật <i>tôi</i> trong đoạn trích phần Đọc hiểu.	0,25
	<i>c. Viết đoạn văn đảm bảo các yêu cầu</i> Lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ và dẫn chứng trên cơ sở đảm bảo các nội dung sau: * Giới thiệu khái quát: <i>thế hệ 5X, năm mươi chín tuổi, lấy vợ muộn, muộn đường con cái...</i> phần nhiều thời gian gắn với cuộc sống quân ngũ, xa gia đình, trở về với quân hàm đại tá. * Phẩm chất, tính cách - Giàu tình yêu thương: luôn lo lắng, bảo vệ con trong độ tuổi trưởng thành, quan tâm, <i>hỏi han</i> đến việc học tập của con. - Nghiêm khắc, kỷ luật trong cách giáo dục con: <i>bắt đi ngủ sớm; sáng mới năm giờ, đã gọi con dậy lên sân thượng tập thể dục ...</i> - Yêu nước, sống có trách nhiệm với Tổ quốc: đặt nhiệm vụ lên trên hết, <i>hơn nửa thế kỷ có mặt trên đời thì bốn mươi năm cha mặc áo nhà binh, cầm súng và xa nhà.</i>	1,0
	<i>d. Diễn đạt</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết câu trong đoạn văn. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm mắc quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,25
	<i>đ. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề cần nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: - HS huy động được kiến thức và trải nghiệm của bản thân để bàn luận về vấn đề cần nghị luận; có cách nhìn riêng, mới mẻ về vấn đề nghị luận; có sáng tạo trong viết câu, dựng đoạn, làm cho lời văn có giọng điệu, hình ảnh. - Đáp ứng được 02 yêu cầu trở lên: 0,25 điểm.	0,25
Câu 2	Theodor Mommsen cho rằng Không có đam mê, không có thiên tài. Hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) bàn về đam mê của con người trong cuộc sống.	4,0
	<i>a. Bảo đảm bố cục và dung lượng của bài văn nghị luận</i> Bảo đảm yêu cầu về bố cục và dung lượng (khoảng 400 chữ) của bài văn.	0,25

	<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> Đam mê của con người trong cuộc sống.	0,5
	<i>c. Viết được bài văn nghị luận đảm bảo các yêu cầu</i> Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và dẫn chứng; trình bày được hệ thống ý phù hợp theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận. Có thể triển khai theo hướng: * Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận. * Thân bài: - Giải thích: Đam mê là niềm yêu thích mãnh liệt đối với một lĩnh vực, công việc, là tiền đề tạo nên thành công cho mỗi người. - Bàn luận: + Đam mê tạo động lực vượt qua khó khăn, thử thách trong cuộc sống, là nền tảng vững chắc để con người trau dồi, tu dưỡng bản thân, biến ước mơ thành hiện thực. + Có đam mê tích cực, người trẻ sẽ cống hiến tài năng, trí tuệ cho cộng đồng, lan tỏa lối sống tốt đẹp trong xã hội. - Mở rộng vấn đề, trao đổi với quan điểm trái chiều hoặc ý kiến khác. * Kết bài: Khái quát vấn đề nghị luận. <i>Lưu ý: HS có thể bày tỏ suy nghĩ, quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.</i>	2,5
	<i>d. Diễn đạt</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết văn bản Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm mắc quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,25
	<i>đ. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: - HS huy động được kiến thức và trải nghiệm của bản thân để bàn luận về vấn đề cần nghị luận; có cách nhìn riêng, mới mẻ về vấn đề nghị luận; có sáng tạo trong viết câu, dựng đoạn, làm cho lời văn có giọng điệu, hình ảnh. - Đáp ứng được 02 yêu cầu trở lên: 0,5 điểm.	0,5
Tổng điểm		10,0